

posibnyk [Research activities of students in the process of learning the history of Ukraine: methodical guide]. K.: Pedahohichna dumka. 128 s. [in Ukrainian]

7. Nova ukrainska shkola: kontseptualni zasady reformuvannya serednoi shkoly [New Ukrainian school: conceptual foundations of secondary school reform]. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sc-h-2016/konczepczyia.html> [in Ukrainian]

8. «Osvita» («Ukraina KhKhI stolittia») ["Education" ("Ukraine of the 21st century")]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 3 lystopada 1993 r. №896 (zi zminamy.) URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF#Text> [in Ukrainian]

9. Sydorchuk, N., Dubaseniuk, O. (2020). Akmeolohichne zrostannia doslidnytskoi kompetentnosti vykladachiv universytetu u sferi pedahohichnoi osvity.[Acmeological growth of research competence of university teachers in the field of pedagogical education]. Novi tekhnolohii navchannia. Vyp. 94. S. 306–313. [in Ukrainian]

10. Sysoieva, S. O., Kozak, L.V. (2016). Rozvytok doslidnytskoi kompetentnosti vykladachiv vyshchoi shkoly: navchalnyi posibnyk [Development of research competence of teachers of higher education: a study guide]. Kyiv: TOV «Vydavnyche pidpryemstvo «Edelveis». 156 s. [in Ukrainian]

11. Sorochan, T. (2010). «Profesionalizm ta kompetentnosti vchyteliv u konteksti pisliadyplomnoi osvity» ["Professionalism and competence of teachers in the

context of postgraduate education"]. Osvita na Luhanshchyni. № 1. S. 7–12. [in Ukrainian]

12. Sukhomlynskyi, V. O. (1977). Rozмова z molodym dyrektorom [A conversation with a young director]. Vybrani tvory v piaty tomakh. T.4. K.: Radianska shkola. S. 393–628. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ГАЛЕТА Ярослав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету педагогіки, психології та мистецтв Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: феномен «соціальна зрілість»; проблема становлення особистості в умовах інформатизації суспільства, психолого-педагогічні аспекти управління.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

HALETA Yaroslav Volodymyrovich – doctor of pedagogy, professor, dean of the faculty of pedagogy, psychology and arts of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: the phenomenon of «social maturity»; the problem of personality formation in the conditions of informatization of society.

Стаття надійшла до редакції 25.01.2024 р

УДК 378:[37.09+331.5]

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-212-209-215

ПАСІЧНИК Наталя Олексіївна –

доктор історичних наук, професор професор кафедри математики та методики її навчання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0923-9486>
e-mail: pasichnyk1809@gmail.com

СТРУКТУРНО-ЗМІСТОВИЙ АСПЕКТ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ МАГІСТРІВ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: УПРАВЛІННЯ ТА ЕКСПЕРТИЗА»

Стаття присвячена висвітленню структури й змісту виробничої практики майбутніх експертів освітньої галузі в умовах навчання за освітньою програмою «Організація освітнього процесу: управління та експертиза». В процесі дослідження використовувалися теоретичні методи: аналіз психолого-педагогічної і фахової літератури з проблеми дослідження, систематизація та узагальнення; емпіричні методи: педагогічне спостереження за освітньою діяльністю студентів, опитування учасників освітнього процесу та потенційних роботодавців, які забезпечували бази виробничої практики

Аналіз психолого-педагогічної літератури з теми дослідження засвідчив значний інтерес вітчизняних дослідників до різноманітних проблем експертної діяльності в освітній сфері, професійної підготовки освітніх експертів в системі вищої освіти України, а також до методичних засад організації практики магістрантів різних освітніх програм як складової їхньої професійної підготовки

У статті визначається, що виробнича практика студентів, які навчаються за програмою «Організація освітнього процесу: управління та експертиза», є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня «магістр», логічним продовженням теоретичного навчання та структурним етапом його професійно-педагогічної підготовки до майбутньої фахової діяльності. Місце виробничої практики у структурі підготовки майбутніх освітніх експертів є оптимальним з урахуванням її місця в системі освітньо-професійної програми в цілому, так і всіх видів практики. Мета й завдання виробничої практики студентів-магістрантів узгоджені; зміст завдань відповідає профілю магістерської програми, є міждисциплінарним з акцентом на проектну діяльність.

Змістовно завдання щорічно коригуються з урахуванням конкретних баз виробничої практики та складаються за модульним принципом. Зміст завдань практики є міжпредметним, оскільки охоплює нормативно-правові, управлінські, педагогічні, методичні, інформаційно-цифрові аспекти, тобто інтегрує знання, вміння, навички, загальні й фахові компетентності, набуті в процесі опанування навчальних предметів до початку виробничої практики. Виконання завдань

виробничої практики сприятиме розвитку загальних і фахових компетентностей майбутнього експерта, а також здатності до критичного осмислення проблем у сфері освіти й педагогіки.

Ключові слова: виробнича практика, компетентність, освітня програма, магістр, експертиза освітньої діяльності, заклад освіти.

PASICHNYK Natalia –

DSc in History, Professor, Department of mathematics
and methods of teaching math of

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0923-9486>

e-mail: pasichnyk1809@gmail.com

STRUCTURAL AND CONTENT ASPECT OF THE INDUSTRIAL PRACTICE OF THE MASTERS IN THE EDUCATIONAL AND PROFESSIONAL PROGRAM «ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS: MANAGEMENT AND EXPERTISE»

The article is dedicated to highlighting the structure and content of the industrial practice of the future experts in the field of education in the context of studying under the educational program "Organization of the Educational Process: Management and Expertise". In the course of the study, theoretical methods were used: analysis of psychological, pedagogical and professional literature on the research problem, systematization and generalization; empirical methods: pedagogical observation of students' educational activities, surveys of the participants of the educational process and potential employers who provided the basis for industrial practice.

The analysis of the psychological and pedagogical literature on the topic of the study showed a significant interest of the national researchers in various problems of expert activity in the educational sphere, professional training of the educational experts in the system of higher education of Ukraine, as well as in the methodological principles of organizing the practice of master students of various educational programs as a component of their professional training.

The article determines that the industrial practice of the students enrolled in the program "Organization of the Educational Process: Management and Expertise" is a mandatory component of the educational and professional program for obtaining the qualification level of "master", a logical continuation of theoretical training and a structural stage of their professional and pedagogical preparation for their future professional activities. The place of internship in the structure of training of the future educational experts is optimal, considering its place in the system of educational and professional program as a whole and all types of internships. The purpose and objectives of the internship of master's students are agreed upon; the content of the tasks corresponds with the profile of the master's program, is interdisciplinary with an emphasis on the project activities.

The content of the tasks is adjusted annually taking into account the specific bases of industrial practice and is compiled on a modular basis. The content of the practice tasks is interdisciplinary, as it covers regulatory, managerial, pedagogical, methodological, information and digital aspects, that is, integrates knowledge, skills, general and professional competencies acquired in the process of mastering the academic subjects before the start of the internship. Completion of the internship tasks will contribute to the development of general and professional competencies of the future expert, as well as the ability to critically comprehend the problems in the field of education and pedagogy.

Key words: industrial practice, competence, educational program, master's degree, examination of educational activities, educational institution.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Пріоритетність поступу української вищої освіти – бути якісною, динамічною, високотехнологічною, глобалізованою, вибудованою на принципах академічної доброчесності та різноманіття й рівності – зумовила багатоманітні модернізаційні заходи в освітній системі. Модернізація призвела до розбудови розгалуженої системи освітньої експертизи та експертної діяльності в освітній сфері, а також актуалізувала підготовку кваліфікованих експертів, які мають необхідні знання, уміння й навички та сформовані загальні та фахові компетентності для здійснення цієї діяльності. На сучасному етапі, підготовка експертів здійснюється як на рівні окремих державних інституцій, обласних закладів післядипломної педагогічної освіти, так і в закладах вищої освіти на магістерських освітніх програмах. Національне агентство з забезпечення якості вищої освіти здійснює навчання експертів для проведення акредитаційної експертизи в закладах вищої освіти. Державна служба якості освіти (ДСЯО) готує

експертів для: проведення інституційного аудиту (здійснення освітньої експертизи якості освіти) закладів освіти на рівні дошкільної, позашкільної, повної загальної середньої, професійної і професійно-технічної, фахової передвищої освіти; експертизи освітніх програм; вивчення практичного досвіду роботи учасників сертифікації. Магістерські освітні програми з підготовки експертів у сфері освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» (на основі інформації про освітні програми, що знаходиться у відкритому доступі) запроваджено в Київському університеті імені Бориса Грінченка, Львівському національному університеті імені Івана Франка, Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка, Національному університеті біоресурсів та природокористування України, Тернопільському національному педагогічному університеті імені

Володимира Гнатюка, Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя та Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (ЦДУ ім. В. Винниченка) [9]. Кожна з запроваджених освітніх програм у вищезазначених закладах вищої освіти має особливості щодо підготовки майбутніх експертів освітньої сфері («Управління закладом освіти», «Освітній дизайн і коучинг в освіті дорослих», «Освітні вимірювання», «Освітнологія» та ін.).

З 2022/2023 навчального року в ЦДУ ім. В. Винниченка розпочалася підготовка студентів за освітньо-професійною програмою «Організація освітнього процесу: управління та експертиза» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка [8]. При розробці цієї програми були проведені консультації з широким колом зацікавлених осіб (керівниками різного рівня закладів освіти, освітніми експертами, представниками Державної служби якості освіти України в Кіровоградській області), було визначено суспільну потребу в кваліфікованих фахівцях цього напрямку й визначено профіль освітньої програми. Також імплементовано компетентнісний підхід до проектування та реалізації освітньо-професійної програми «Організація освітнього процесу: управління та експертиза» [8]. Конструювання освітньої програми на засадах компетентнісного підходу надало можливість розв'язати декілька взаємопов'язаних проблем: відійти від предметоцентризму, перенести фокус освіти з викладача на студента (студентоцентризм); логічно поєднати результати навчання й компетентності; підвищити її практичну орієнтованість і забезпечити взаємодію усіх зацікавлених сторін у процесі підготовки майбутніх фахівців. Це дозволило оперативніше реагувати на різноманітні освітні потреби усіх суб'єктів освітнього процесу та підвищити конкурентоспроможність випускників магістерської програми на ринку праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про сталий інтерес вітчизняних дослідників як до різноманітних проблем експертної діяльності в освітній сфері (праці В. Андрущенка, В. Кременя, К. Левківського, В. Лугового, В. Огнев'юка, Ж. Таланової та ін.), так і до можливостей використання експертних методів для оцінювання діяльності закладу освіти (праці Г. Єльнікової, М. Михайліченка, С. Сисоєвої, Д. Рупняк, Ю. Федорченка та ін.). Студіювання наукових праць щодо професійної підготовки освітніх експертів в системі вищої освіти України дало змогу виявити широке коло ґрунтовних напрацювань з цієї тематики (праці Л. Алексеєнко-Лемовської [1], В. Бобрицької [2],

Т. Бурлаки [3], Г. Калінічевої [4], О. Касьянової [5], К. Корсікової і Н. Потапової [6], І. Стражнікової [13] та ін.). У контексті дослідження структури й змісту виробничої практики в процесі магістерської підготовки, доцільно відзначити навчально-методичні розробки, де презентується зміст і методичні засади організації практики магістрантів різних освітніх програм як складової їхньої професійної підготовки (С. Соломахи [10], С. Стеблук [11], М. Вовка [14] та ін.). Оскільки кожна освітньо-професійна програма підготовки експертів у сфері освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» має особливості, то структурно-змістовний аналіз виробничої практики студентів за освітньо-професійною програмою «Організація освітнього процесу: управління та експертиза» другого (магістерського) рівня вищої освіти може являти інтерес для розробників освітніх програм за цією спеціальністю.

Отже, **метою статті** є висвітлення місця й змісту виробничої практики майбутніх експертів освітньої галузі в умовах навчання за освітньо-професійною програмою «Організація освітнього процесу: управління та експертиза» в ЦДУ ім. В. Винниченка.

Виклад основного матеріалу дослідження. *Методологія дослідження* базується на принципах системності, комплексності та міждисциплінарності. В процесі дослідження використовувалися теоретичні методи: аналіз психолого-педагогічної і фахової літератури з проблеми дослідження, систематизація та узагальнення; емпіричні методи: педагогічне спостереження за освітньою діяльністю студентів, опитування учасників освітнього процесу та потенційних роботодавців, які забезпечували бази виробничої практики.

Результати дослідження. Виробнича практика студентів, які навчаються за програмою «Організація освітнього процесу: управління та експертиза», є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня «магістр», логічним продовженням теоретичного навчання та структурним етапом його професійно-педагогічної підготовки до майбутньої фахової діяльності (Рис. 1). Теоретичні та організаційно-методичні засади виробничої практики студентів-магістрів регламентуються «Положенням про організацію практичної підготовки в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка» [9], згідно якого здійснюється організація виробничої практики. Виробнича практика проходить у другому семестрі, протягом 7 тижнів (в обсязі 315 годин, що становить 10,5 кредитів ЄКТС). На структурно-логічній схемі освітнього процесу (Рис. 1) представлено місце виробничої практики як етапу входження студента в професійну та науково-дослідну діяльність.

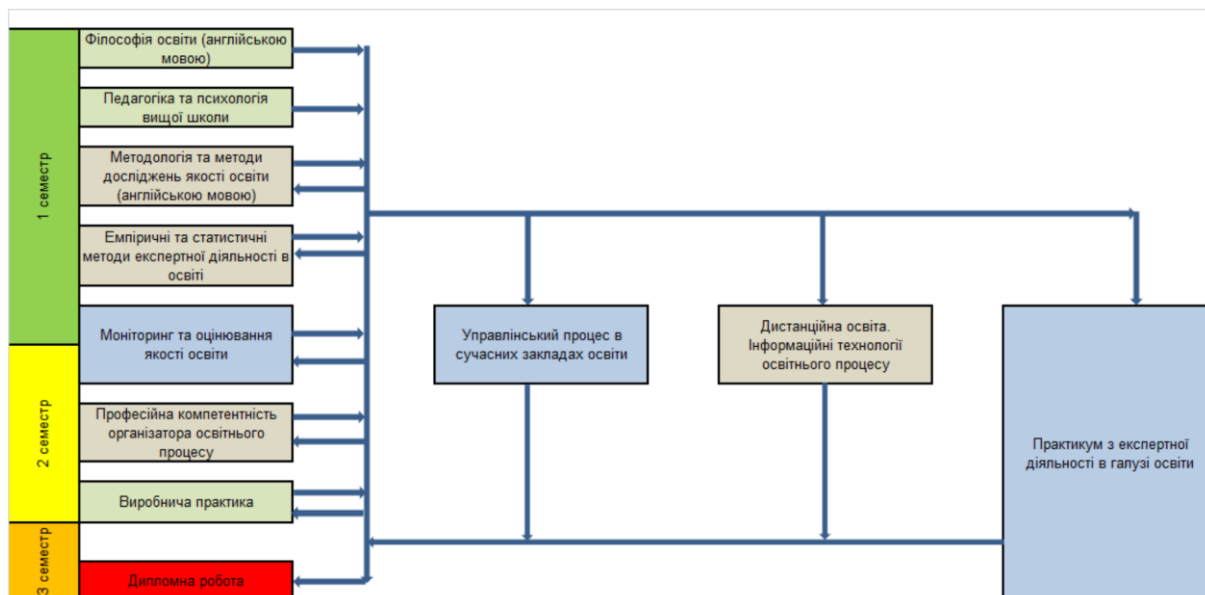

Рис. 1. Структурно-логічна схема освітнього процесу

Виробнича практика студентів, які навчаються за магістерською освітньою програмою «Організація освітнього процесу: управління та експертиза», може проводитися у закладах різного рівня освіти, в органах управління освіти будь-якого рівня, у центрах оцінювання якості освіти, в наукових організаціях, що беруть участь у проєктах з оцінки якості освіти, у сертифікаційних службах, де створені умови для максимальної наближеної до реальної майбутньої професійної діяльності. Мета виробничої практики студентів-магістрантів полягає у підготовці студентів до виконання основних функцій майбутньої фахової діяльності; закріпленні теоретичних знань із питань організації освітнього процесу, забезпеченні якості освітнього процесу, його управління та експертизи; розвитку загальних і фахових компетентностей, необхідних для виконання професійної діяльності; вихованні професійно значущих рис особистості. Досягнення мети передбачає реалізацію таких завдань виробничої практики:

– розширити, поглибити, інтегрувати теоретичні знання у процесі їх практичного використання для вирішення конкретних завдань освітньої сфери; розвивати та вдосконалювати загальні й фахові компетентності, набуті в процесі навчання та практичної діяльності;

– здійснювати планування й організацію професійних дій на основі освітніх стандартів та інших діючих нормативних документів, дотримуватися процедур експертної діяльності, вимог професійної етики та академічної доброчесності;

– удосконалювати навички застосування емпіричних та статистичних методів експертної діяльності в освіті, аналізувати ефективність її функціонування та прогнозувати перспективи розвитку якості освіти на різних рівнях;

– розвивати вміння проводити спостереження, опитування, оцінювання з використанням сучасних методів діагностики якості освіти й ефективності функціонування закладу освіти;

– розвивати компетентності з регулювання управлінських процесів в установах та закладах освіти;

– формувати компетентності аналізу системи оцінювання здобувачів освіти, фахові вміння експерта якості освіти, готовність до вдосконалення функціонування освітньої системи і закладів освіти на основі ґрунтовного аналізу, осмислення й оцінки теоретичної та емпіричної інформації.

– удосконалювати навички роботи з колективом, розвивати комунікативні уміння, толерантність та ін.

Зміст завдань виробничої практики студентів-магістрів проєктувався розробниками програми виробничої практики на основі таких принципів: а) модульність; б) практична спрямованість; в) особистісна орієнтованість; г) можливість різнорівневої (мережевої) взаємодії. Змістовно завдання щорічно коригуються з урахуванням конкретних баз виробничої практики та складаються з 3-х модулів: перший модуль не залежить від бази практики; другий модуль модифікується відповідно специфіки установи (організації), де проходить виробнича практика і третій модуль – це індивідуальне завдання магістранта, яке пов'язане з науково-дослідною діяльністю, тобто практичною частиною магістерського дослідження. До кожного виду завдань розроблено критерії оцінювання. Зміст завдань практики є міжпредметним, оскільки охоплює нормативно-правові, управлінські, педагогічні, методичні, інформаційно-цифрові аспекти, тобто інтегрує знання, вміння, навички,

загальній й фахові компетентності, набуті в процесі опанування навчальних предметів до виробничої практики. Також, у процесі виконання завдань виробничої практики розвиваються такі фахові компетентності майбутнього освітнього експерта, як здатність до критичного осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань; здатність забезпечувати критичний аналіз і проводити експертні заходи та формулювати експертну оцінку освітніх ресурсів, інтернет-ресурсів, програм, навчальних видань, технологій, методик і методів на основі критеріїв розвитку системи освіти України у контексті процесів глобалізації та євроінтеграції та ін. [10].

Представимо завдання виробничої практики з перших двох модулів для студентів, які проходять її у поточному навчальному році (2023/2024 навчальний рік). Незалежно від бази виробничої практики, студенти виконують такі завдання.

1. Аналіз сайту закладу загальної середньої освіти на дотримання чинного законодавства

відповідно статті 30 Закону України «Про освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>) щодо прозорості та інформаційної відкритості закладу освіти. За результатами розгляду готується аналітична довідка, де подається інформація про наявність (відсутність) представлення нормативно визначеної інформації на сайті закладу (або на веб-сайтах засновників).

2. Дослідження «освітнього» і «бюджетного» профілів місцевої шкільної мережі в обраній територіальній громаді на основі аналізу інформації, представленої на сайті МОН України (освітні індикатори Дашборд) [7]. За результатами розгляду висвітленої статистичної інформації готується аналітичний звіт щодо формування спроможної освітньої мережі, бюджетної ситуації в обраній територіальній громаді та визначається позиція обраної територіальної громади в контексті порівнюваних індикаторів.

Як було вище зазначено, завдання другого модулю модифікується відповідно бази практики (Таблиця 1).

Таблиця 1. Завдання виробничої практики з другого модуля

Установа (організація), де проходить виробнича практика (база практики)		
Заклад освіти	Управління Державної служби якості освіти в області	Органи управління територіальних громад, селищні сільські ради
1. Ознайомитись з освітньою діяльністю бази практики. 2. Провести обстеження освітнього середовища закладу, ознайомитися з функціонуванням внутрішньої системи забезпечення якості освіти. 3. Ознайомитися з системою оцінювання здобувачів освіти. 4. Опрацювати документацію закладу освіти щодо діяльності педагогічних працівників та управлінських процесів. 5. Оформити документацію.	1. Ознайомитись з напрямами діяльності та повноваженнями управління Служби (центру). 2. Ознайомитися з планами управління Служби (центру), положеннями щодо проведення інституційного аудиту, Порядком проведення моніторингу якості освіти. 3. Ознайомитись з справами, сформованими за результатами проведення інституційних аудитів, заходів державного нагляду (контролю), аналізу діяльності органів місцевого самоврядування та їх структурних підрозділів у сфері освіти, моніторингових досліджень. 4. Взяти участь у роботі груп моніторингових досліджень відповідно до плану управління Служби (центру). 5. Оформити документацію.	1. Ознайомитись з освітньою діяльністю бази практики та напрямами діяльності. 2. Проаналізувати інформацію про опорні навчальні заклади. Розглянути механізм управління освітою на місцях, вплив місцевої громади на форми локальної освітньої політики в процесі децентралізації та модернізації освіти. Визначити джерела фінансування освіти в громаді. 3. Проаналізувати етапи проведення конкурсу на посаду директора школи. 4. Визначити стан реалізації проєкту «Новий освітній простір» та реформи Нової української школи. 5. Оформити документацію.

Таким чином, для проведення виробничої практики студентів магістерської освітньо-професійної програми «Організація освітнього процесу: управління та експертиза» підготовлені інтегровані завдання, які враховують сучасні тенденції розвитку освітньої сфери, є особистісно зорієнтовані, мають значущу практичну спрямованість і розроблені з урахуванням особливостей баз практики. Виконання студентами завдань практики сприятиме розвитку їхніх

загальних і фахових компетентностей як майбутніх освітніх експертів і досягненню очікуваних програмних результатів. Результати виконання всіх завдань виробничої практики представляються у звітах студентів. Захист результатів проходження виробничої практики проходить на звітній конференції.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Проведене дослідження щодо висвітлення структури й змісту виробничої

практики майбутніх експертів освітньої галузі в умовах навчання за освітньою програмою «Організація освітнього процесу: управління та експертиза» дає підстави зробити такі висновки. Виробнича практика є логічним продовженням теоретичного навчання студентів-магістрів і послідовним етапом професійно-педагогічної підготовки до майбутньої фахової діяльності. Місце виробничої практики у структурі підготовки майбутніх освітніх експертів є оптимальним з урахуванням її місця в системі освітньо-професійної програми в цілому, так і всіх видів практики. Мета і завдання виробничої практики студентів-магістрантів узгоджені; зміст завдань відповідає профілю магістерської програми, є міждисциплінарним з акцентом на проєктну діяльність. Виконання завдань виробничої практики сприятиме розвитку загальних і фахових компетентностей майбутнього експерта, а також здатності до критичного осмислення проблем у сфері освіти й педагогіки.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Алексєнко-Лемовська Л.В. Розвиток професійної компетентності освітніх експертів з проведення інституційного аудиту в закладах освіти. *Erbe der europäischen wissenschaft: philosophie, philologie, geschichte, kunstwissenschaft: Monografische Reihe «Europäische Wissenschaft»*. Karlsruhe, Deutschland. 2020. Buch 2, Teil 6. S. 111–149.
2. Бобрицька В.І. Професійна підготовка магістрів у галузі освіти в Україні: сучасні виклики, проблеми, знахідки. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр.* Київ, Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друку», 2017. Вип. 1(10). С. 20–23.
3. Бурлака Т. Яким має бути освітній експерт: компетентності, етичні норми. *Школа управління*. 2020. № 1 (84). С. 62–74.
4. Калінічева Г. Експертна діяльність у сфері вищої освіти: компетентнісний вимір. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2022. Вип. 2. С. 17–28.
5. Касьянова О.М. Експерт в освіті: основні характеристики, методи відбору та оцінювання. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. 2011. № 21 (74). С. 78–86.
6. Корсікова К.Г., Потапова Н.В. Проблема професійної підготовки експертів у галузі освіти: огляд змісту навчальних програм. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 1(19). С. 637–648.
7. Міністерство освіти і науки України. Освітні індикатори (Дашборд). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvitni-indikator-i-dashbord>
8. Наказ МОН України №520 від 11.05.2021 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/825/82566/011_Osvitni_ped_nauky_mahistr_17_06.pdf
9. Пасічник Н.О., Яременко Л.І. Моніторингові дослідження якості освіти в ЦДУ ім. В. Винниченка: набутий досвід, сучасний стан і перспективи. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький, ЦДУ ім. В. Винниченка, 2023. Випуск 209. С. 75–81.

10. Перелік освітніх програм, які реалізуються у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка у 2023–2024 навчальному році. Освітньо-професійна програма «Організація освітнього процесу: управління та експертиза». URL: <https://www.cusu.edu.ua/ua/osvita/osvitni-prohramy/13632-osvitni-prohramy-mahistr>

11. Положення про організацію практичної підготовки в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка / Кропивницький: ІВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2022. 47 с. URL: <http://surl.li/qaumw>

12. Соломаха С.О. Зміст і методичні засади організації фахових практик магістрантів у закладах вищої педагогічної освіти: методичні рекомендації. Київ, 2021. 127 с.

13. Стеблюк С.В. Практика як складова професійної підготовки магістрів зі спеціальної освіти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія: Педагогіка. Соціальна робота*. Гол. ред. О. Бартош. Ужгород, Говерла. 2022. Вип. 1 (50). С. 269–271.

14. Стражнікова І.В., Завгородня Т.К. Експертна діяльність у галузі вищої освіти: методичні рекомендації до курсу. Івано-Франківськ, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. 44 с.

15. Стражнікова І.В. Історіографічний аспект підготовки освітніх експертів у закладах вищої освіти. *Педагогічний альманах: збірник наукових праць*. Редкол. В.В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон, КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2021. Випуск 47. С. 209–216.

16. Теоретичні і методичні засади організації практики у закладах вищої педагогічної освіти: аналітичні матеріали. М.П. Вовк, Ю.В. Грищенко, С.О. Соломаха, Н.О. Філіпчук. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. 2022. 278 с.

17. Товт В.А., Маріонда І.І., Сивохоп Е.М. Навчальний посібник «Наскрізна програма практик в системі підготовки магістрів фізичної культури і спорту». Ужгород, ТОВ «РІК-У». 2019. 176 с.

REFERENCES

1. Aleksieienko-Lemovska, L.V. (2020) Rozvytok profesiinoi kompetentnosti osvitnikh ekspertiv z provedennia instytutsiinoho audytu v zakladakh osvity [Development of professional competence of educational experts in conducting institutional audit in educational institutions]. *Erbe der europäischen wissenschaft: philosophie, philologie, geschichte, kunstwissenschaft: Monografische Reihe «Europäische Wissenschaft»*. Karlsruhe, Deutschland. Buch 2, Teil 6. S. 111–149 [In Ukrainian].
2. Bobrytska, V.I. (2017) Profesiina pidhotovka mahistriv u haluzi osvity v Ukraini: suchasni vyklyky, problemy, znakhidky [Professional Training of Masters in Education in Ukraine: Current Challenges, Problems, and Findings]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Seriya: Pedagogika. Psykholohiia: zb. nauk. pr.* Kyiv, National Aviation University. Issue 1(10). P. 20–23 [In Ukrainian].
3. Burlaka, T. (2020) Yakym maie buty osvitniy ekspert: kompetentnosti, etychni normy [What an educational expert should be: competencies, ethical

standards]. *Shkola upravlinnia*. № 1 (84). P. 62–74 [In Ukrainian].

4. Kalinicheva, H. (2022) Ekspertna diialnist u sferi vyshchoi osvity: kompetentnisnyi vymir [Expert activity in the field of higher education: competence dimension]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka*. Issue 2. P. 17–28 [In Ukrainian].

5. Kasianova, O. M. (2011) Ekspert v osviti: osnovni kharakterystyky, metody vidboru ta otsiniuvannia [Expert in education: main characteristics, methods of selection and evaluation]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkoli*. № 21 (74). P. 78–86 [In Ukrainian].

6. Korsikova, K.H., Potapova, N.V. (2024) Problema profesiinoi pidhotovky ekspertiv u haluzi osvity: ohliad zmistu navchalnykh prohram [The problem of professional training of the experts in the field of education: a review of the content of curricula]. *Aktualni pytannia u suchasni nauki*. № 1(19). P. 637–648 [In Ukrainian].

7. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. Osvitni indykatory (Dashboard) [Ministry of Education and Science of Ukraine. Educational indicators (Dashboard)]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvitni-indykatori-dashbord> [In Ukrainian]

8. Nakaz MON Ukrainy №520 vid 11.05.2021 «Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi osvity za spetsialnistiu 011 Osvitni, pedahohichni nauky dlia druho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity [Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine №520 of 11.05.2021 "On approval of the standard of higher education in the specialty 011 Educational, pedagogical sciences for the second (master's) level of higher education]. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/825/82566/011_Osvitni_ped_nauky_mahistr_17_06.pdf [In Ukrainian]

9. Pasichnyk, N.O., Yaremenko, L.I. (2023) Monitorynhovi doslidzhennia yakosti osvity v TsDU im. V. Vynnychenka: nabutyi dosvid, suchasnyi stan i perspektyvy [Monitoring studies of the quality of education in the V. Vynnychenko Central State University: experience gained, current state and prospects]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedahohichni*. Kropyvnytskyi. Issue 209. P. 75–81 [In Ukrainian].

10. Perelik osvitnykh prohram, yaki realizuiutsia u Tsentralnoukrainskomu derzhavnomu universyteti imeni Volodymyra Vynnychenka u 2023–2024 navchalnomu rotsi. Osvitno-profesiina prohrama «Orhanizatsiia osvitnoho protsesu: upravlinnia ta ekspertyza» [List of educational programs implemented at Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University in the academic year 2023-2024. Educational and professional program "Organization of the educational process: management and expertise"]. URL: <https://www.cusu.edu.ua/ua/osvita/osvitni-prohramy/13632-osvitni-prohramy-mahistr> [In Ukrainian]

11. Polozhennia pro orhanizatsiiu praktychnoi pidhotovky v Tsentralnoukrainskomu derzhavnomu universyteti imeni Volodymyra Vynnychenka (2022) [Regulations on the organization of practical training at the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University]. Kropyvnytskyi: IP of V. Vynnychenko Central Ukrainian State University. 47 p. URL: <http://surl.li/qaumw> [In Ukrainian]

12. Solomakha, S.O. (2021) Zmist i metodychni zasady orhanizatsii fakhovykh praktyk mahistrantiv u

zakladakh vyshchoi pedahohichnoi osvity: metodychni rekomendatsii [Content and Methodological Principles of Organization of Professional Practices of Master's Students in the Higher Pedagogical Education Institutions: Methodological Recommendations]. Kyiv. 127 p. [In Ukrainian]

13. Stebliuk, S. V. (2022) Praktyka yak skladova profesiinoi pidhotovky mahistriv zi spetsialnoi osvity. Naukovi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu: serii: Pedahohika. Sotsialna robota [Practice as a component of professional training of masters in special education. Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Pedagogy. Social work]. Hol. red. O. Bartosh. Uzhhorod. Issue 1 (50). P. 269–271 [In Ukrainian].

14. Strazhnikova, I. V., Zavorodnia, T. K. (2021) Ekspertna diialnist u haluzi vyshchoi osvity: metodychni rekomendatsii do kursu [Expert activity in the field of higher education: methodological recommendations for the course]. Ivano-Frankivsk, The Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. 44 p. [In Ukrainian]

15. Strazhnikova, I.V. (2021) Istoriohrafichni aspekt pidhotovky osvitenikh ekspertiv u zakladakh vyshchoi osvity. Pedahohichniy almanakh: zbirnyk naukovykh prats [Historiographic aspect of training of educational experts in higher education institutions. Pedagogical almanac: a collection of scientific papers]. Edited by V.V. Kuzmenko (chairman) and others. Kherson, Kherson Academy of Continuing Education. Issue 47. P. 209–216 [In Ukrainian].

16. Vovk, M.P., Hryshchenko, Yu.V., Solomakha, S.O., Filipchuk, N.O. (2022). Teoretychni i metodychni zasady orhanizatsii praktyky u zakladakh vyshchoi pedahohichnoi osvity: analitychni materialy [Theoretical and methodological foundations of practice organization in higher pedagogical education institutions: analytical materials]. Ivan Zyazyun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. 278 p. [In Ukrainian]

17. Tovt, V.A., Marionda, I. I., Syvokhop, E. M. (2019) Navchalnyi posibnyk «Naskrizna prohrama praktyk v systemi pidhotovky mahistriv fizychnoi kultury i sportu» [Study guide "Cross-cutting program of practices in the system of training masters of physical culture and sports"]. Uzhhorod. 176 p. [In Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ПАСІЧНИК Наталя Олексіївна – доктор історичних наук, професор кафедри математики та цифрових технологій Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: економіка та історія економічних вчень, технології навчання.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

PASICHNYK Natalia – DSc in History, Professor, Department of mathematics and methods of teaching math, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Scientific interests: economics and history of economic studies, teaching technologies.

Стаття надійшла до редакції 12.02.2024 р